1878. V. évfolyam. 13. szám. Debreczen, Szombat január 19.

Előfizetési feltételek:
helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve.
Egész évre . 10 frt.
Félévre . . 5 frt.
Negyedévre . 2 frt 50 kr.
Egy hóra . 1 frt.
Előfizethetni helyben a kiadóhivatalban *Kutasi Imre nyomdájában*, aztán Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseikben, vidéken a postahivataloknál.

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdászati s társadalmi lap.
A SZABADELVŰPÁRT KÖZLÖNYE.
Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hettőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Hirdetési díj:
öt hasábos petitsor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s többizben megjelenő hirdetményeknél leengedés történik. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nyilttéri közlemények minden sora 20 kr. Ezek a szerkesztő által vétetnek fel. — A hirdetmények a szerkesztőségben és kiadói irodában.
Az előfizetési s hirdetményi pénzek a kiadóhivatalba, a lap szellemi részébe tartozó közlemények a szerkesztőségi irodába **piaczuteza, Szabó Lajos ház, 1712. sz. alatt** czimezendők.

Meghivás.

A debreczeni szabadelvü párthoz tartozó t. polgártársakat átalában, valamint a nevezett párt intéző bizottságának minden bel- és kültagját ezennel felhivom, a pártnak **folyó jan. hó 20-án, vasárnap a városháza nagy tanácstermében,** a délelőtti isteni tisztelet után **tartandó értekezletére** minél számosabban megjelenni szeveskedjenek.

Tárgyak: a folyó január hó 24-én megejtendő városi bizottsági tag választás feletti megállapodás, s több igen fontos városi és párt-ügy.

Debreczen, 1878. jan. hó 17.

Tisztelettel

K. Tóth Antal,
h. elnök.

Holmi kiskoruságokról.

Sokan szeretnénk tudni, hogy a hirlapirodalomnak voltaképen mi czélja mai napság? — mert ha végig tekintünk átalában, kivált a politikai lapok maneuvrirozási terén, (vajmi kevesek kivételével) nem tapasztalunk egyebet, mint azt, hogy a homlokokra irott „közmüvelődés-, népgazdászat-, kereskedelem-, ipar-, népnevelés, független, önálló politikai elvek, csákányos, buzogányos, tigris kaczagányos és minden faju ányos-mányos hőn tönlángoló, honfi kebeles programmok daczára is: azok az ugynevezett vezérczikkek nem állanak egyébből, mint szemen-szedett ocsmány trágeres, fiakkeres, kofás és kocsisos underitő frázisok varietatióiból, és pedig, legfőbbképen oly férfiak ellen, kiket maga az a nemes „populé“ emelt oda, a hol most ők az átalános helyzet bölcs áttekintésével vetnek gátot, egy eszeveszett módra neki zuhant pocsolya-árnak, melynek heterogen vegyülete meglehet pestist idézne elő, ha a már eddigelé nagy áldozatokba került s már már tenyészetre kapott alkotmányos oázisára zuhanna édes hazánknak.

Hát az az ugynevezett „lapirodalom“ oly meddő szellemü prófétáknak van már? kik nem tudnak másként feltünni, mint csak ugy, hogy a szemét dombra hasalva támadják meg bagós potával mindazokat, a kik a zavarosban halászás nemes mesterségétől visszaundorodva, solid hazafiasággal várják be az események fejlődését? s midőn a „festina lente“ elvek biztos végczélját távolról sem ismerik azok, a kik most ezen elv emberét kővel dobálják, s önmagoknak igyekeznek megásni azt a sirt, melyben olyan másokat akartak bele temetni, kik nemzetünk fenmaradhatásának — existentiájának legbuzgóbb Lerossai.

Mi bajok azoknak a hős pátriótáknak „Tiszával?“ Azon a rendithetetlen alapon álló Tiszával, ki most e válságos időszakban is, ennek a magyar kormánynak tekintélyt, kitartást ád, — s nem rettenne vissza semmi faju proletár, ugy szólván szinpadi spiegelfechtereiozoktól s pálinka erőre mozgó páthostól; mente quatit solida azon a téren, melyen nem a treber animós populé adja ez időszerint az irányt, ha nem egy oly elem, mely a maga becsületes törekvéseit „et si fractus illabitur orbis“ létesitendi, s ama neki szilajodott birge nyájat aklába fogja rövid időn terelni.

Valóban az ember kénytelen el pudeálni magát, a midőn ebben a hires XIX. században, oly szegény meggyőződésre jut, miszerint az emberiség nem hogy okosodnék, komoly gondolkozásuvá válnék, — hanem inkább „post tot discrimina rerum“ is rajta marad a gyermek kori hátul hasitott bugyogó, és fattyu pendely, mely mondirba soha sem fog zöldágra vergődni, hanem megmarad azon auctoritás nélküli korban, azon fattyu korban, melyben — benne komoly bizalmat helyezni semmi feltételek mellett sem lehet.

Vajmi bárgyu, sintaxista classisba illő politika tehát az olyan, mely ma Tiszát azért támadja meg, mivel ő Törökország segitségére, legalább félmillió honvédet nem küld, s továbbá vagy 1000 drb Armstrong ágyut; s hogy a dynastiát brevi manu meg nem támadja azért — a miért Verhovait, hazánk nagy reményü fiók Kossuthját és megváltandóját egy kicsit a hüvösre tétette (mert azt minden józan gondolkozásu ember tudhatja, hogy Tisza Verhovai urat nem a maga érdekeiért tétette hüvösre.) Valódi syntaxista politika tehát az ilyen mind, mely magának szinpadi sugó lyuki dictatiók után eljátszott dolgoknak képzeli ama nagy fontosságu és nem hemmi-hummi Verhovaiádákon basirozó politikai eseményeket, s oly hig velejü schleifolt conbinatiók szivárvány szint játszó üveg prismáin át tekinti szép szinünek, a máskép tiszta szemmel látható — honunk s nemzeti létünk felett vészt jósló sötét fellegek conglomeratióját.

Valóban, némely nemzetnek átka az, hogy a solidaritást oly ijesztő mumusnak képzeli, melyről azt hiszi, hogy az által feje tetejére háló sapkát huznak és minden nap kömény magos levessel táplálják. S a jó egészség fentartása végett még aztán holmi hátultöltő, — nem akarjuk megmondani miféle — Kripp-krupp ágyuval tartják ostrom-állapotban. Azért van osztán az ilyeneken az a lidérez-nyomásszerü állapot, mely őket kiskoruakká teszi s bár mily üdvös intentió ellenében bizalmatlanok, mert önmagokban sem bizva, — másokban sem képzelhetnek oly nemes kitartást, mely által köz jó eszközöltet hessék.

„A mely nemzetnek ily sajnálandó helyzete van, ilyennek reménye sem lehet jobb jövőre.“

„A mely nemzet a maga jelesbjeit ideiglenesen becsüli és rajongja csak körül, s bennök helyzett bizalmát azoktól később meg sajnálja; kegyeltjeit rövid látása és esetlen combinatiói által nemes törekvéseiben lehangolja: éa igy azok hazafias politikai müködésének végeredményét kitartással nem birja be várni: az ily nemzetnek jobb jövője végkép el van ejtve, vagy pedig elhalasztva „ad graecas calendas.“

S most ha Tisza, vagy bármely jelesb ily téren és magas helyzeten müködő fia hazánknak, „önakaratulag“ tudna ugy tenni, hogy Péter és Pál is összeverhetné bagó parfümös markát örömében, s arra meg a Tisza egészségéért (persze az ő kontójára) legarganizálhatna egy-egy verdung mókusvizet, vulgo pálinkát: hjaj, igy boldog világ volna a hazában, s mindjárt nem csiráznának Verhovaiádák.

De hát ily eldorádói állapothoz még előbb óriási tejeskása hegyet kell keresztül ennünk, s minden Uchatius, Krupp, Armstrong ágyut apró pénzzé kell veretni. Moszkót, turkót, magyart, németet kibékiteni; apáczát, plebánost összeházasitani sat. sat. Már pedig ilyen politikai felséges malacztokányt soká készitenek még a politika konyháján, de persze hát az az én áldott makrapipás Verhovai-magyarom azt kivánja ám, hogy „add meg uram, de mindjárt!“

Türelem levén tehát ez idő szerint a legszebb, legfőbb erény, mely hazánk s nemzeti létünk jövőjét biztosithatja, s minekutána ennek elérhetése végett **önakaratulag** oly férfiak kezeibe adtuk bizalmunkat, kiknek osztályrészük jelenben a becsületes küzdés és ezélyes kitartás, ezek ellen insultatiókat arangeirozni hazafiatlan bün levén, mindazokat, kik akar kiszámitva, akar ész nélkül ebben lélegzenek, a haza roszakaróinak deklaráljuk s intentióik ellen erős és kitartó védelemhez kell nyulnunk.

Mágus.

— **A képviselőház** állandó igazolási bizottsága, tegnapi ülésében tárgyalás alá vevén, Heinrich Károly Medgyes városban s Novák Gusztáv Csongrád megye tépei választó kerületében megválasztott képviselők megbizó leveleit, ugy Novák G.-t, mint Heinrichot harmincz napi fentartással igazolt képviselőknek jelentette ki.

— **Victor Emánuel** temetése január hó 17-én következőleg ment végbe Rómában: — A halottas menet 10 órakor hagyta el a Quirinált. — A menetet ka onaság nyitotta meg, ezután következtek a küldöttségek, senátorok, képviselők, papok, főméltóságok, az idegen nemzetek képviselői, a királyi herczegek Victor Emánuel főhadsegéde lóháton a karddal, a kormányelnök, a belügyminiszter, a senátus és a képviselőház elnökei, és az Anunciata-rend két lovagja tartották a szemfödél csücskeit. A koporsót követte a ceremóniás a vaskoronával, Victor Emánuel lova s zászlai díszőrséggel, — végül a hatóságok társulatok és testületek képviselői. Az utczán óriási néptömeg volt, a balkonok feketével voltak bevonva. A menet 1 óra 15 perczkor érkezett a Pantheonba, — hol megtartották a temetési szertartást.

— ***Rövid hirek.*** — **Versecz** város kormányzatának vezetésével a belügyminiszter a város főispánjának megbetegedése folytán, kormánybiztosi minőségben, Hertelendy Józsefet, Torontálmegye főispánját bizta meg. — **A hazai** müemlékek ideiglenes bizottságának kültagjává, a közoktatásügyi miniszter Kreusz Krizosztom pannonhalmi apátot nevezte ki. — **A bécsi** Theresianum növendékei. Alfonz spanyol királynak — mint a Theresianum egykori növendékének — házassága alkalmából üdvözlő iratot küldtek. — **A Deák Ferencz** emléke javára tartott bécsi hangverseny 1106 frt 64 kr tisztajövedelmet eredményezett.

Országgyülés.

A képviselőház jan. 18-iki ülésén benyujtattak a vámügyi bizottság jelentései a hozzá utasitott igen fontos javaslatok tárgyában.

A tárgyalás módjára és idejére nézve fölmerült vélemények élénk vitára adtak alkalmat, melyben Zsedényi, Paczolay, Péchy miniszter, Ráth K. Perczel Béla igazságügyminiszter, Nemes N. Simonyi E Baross G. Apponyi gr. Helfy I. Várady Gábor, Ürményi Miksa és Simonfay János vettek részt. A ház végtére abban állapodott meg, hogy a kérdéses ügyek tárgyalási idejeül f. hó 28-ik napját tüzte ki.

Ezután a ház elfogadta még harmadszor való felolvasásban a büntető javaslatot is.

Miletics pöre.

— Az itélet kihirdetése. —

Miletics Szvetozár bünpörében tegnap délelőtt hirdette ki a budapesti kir. törvényszék az itéletet. A törvényszék terme ez alkalommal a szorongásig megtelt hallgatókkal. A vádlott elővezettetvén álliva hallgatá végig a fejére hozott itéletet, mely a következőleg hangzik:

Ő felsége a király nevében!

A budapesti kir. törvényszék büntető osztálya felségsértéssel vádolt dr. Miletics Szvetozár bünügyében f. é. január hó 8., 9., 10., 11., 12., és 14-ik napjain tartott nyilvános végtárgyalás alapján a vád és védelem előterjesztése után a következő itéletet hozta:

Fogvalevő dr. Miletics Szvetozár, mosorini születésü, 52 éves gör. nemegyesült, nős, két gyermek atyja, országgyülési képviselő, ügyvéd s lapszerkesztő, sajtóvétségért egy évi fogsággal volt fenyitve, — az 1715. évi VII. t. cz. alapján felségségsértés büntettében bünösnek kimondatik. Ennek alapján befogatása napjától, azaz 1876. jul. 5-ik napjától számitandó 5 évi börtönbüntetés elszenvedésére itéltetik, egyuttal az eljárási és élelmezési költségeknek a m. kir. kincstár részére leendő megtéritésében elmarasztaltatik.

Az itélet biteles alakban a képviselőház elnökségével közlendő.

Az itéletet Miletics nyugodtan haligatá végig. Az elnök hozzá intézett kérdésére kijelenté, hogy a mai nagy ünnepen (vizkereszt ő naptár szerint) istenre hivatkozik az ellene emelt vád alaptalansága ellen.

Az itélet tévesen hozatott s ő felebbezést jelent be az ellen.

Dr. Polit szintén bejenté a fölebbezést és szemmiségi panaszt.

Böck kir. ügyész hivatalból és a büntetés kimérése ellen szintén fölebbez.

Keleti dolgok.

Végre!... A „Morning Post“ jelenti: Az ausztriai-magyar birodalom és Anglia jelezték Oroszországnak, hogy oly békét el nem fognak ismerni, mely nem az ő hozzájárulásukkal és beleegyezésük mellett köttetett.

A tiltakozás ki van mondva; de vajjon nem elkésve?...

A „Neue Freie Presse“ igy fejezi ki e fölötti aggodalmát:

„Az emlitett két nagy hatalom diplomatiai actiója — bármennyire jelentéktelennek tessék is az a jelen pilanatban — a győzelmes orosz hadoszlopok vezetőit határozottan gyors, erélyes tevékenységre fogja sarkalni. Az orosz tábornokok föladatává fog tétetni, — a harczteri helyzetet uj és elhatározó vivmányok által olylyá alakitani, hogy a portának más választása ne legyen, mint a különleges békének minden áron való elfogadása, hogy a nevezett hatalmak ne érjenek rá arra, hogy platonicus tiltakozásaiknak komolyabb domboralot is kölcsönözzenek.“

Ezen aggodalomnak mi már régen és jó eleve kifejezést adtunk.

Ha tárgyilagosan mérlegeljük a dolgokat, el kell ismernünk, hogy a netáni orosz tulkapások első sorban Anglia érdekeit veszélyeztetik.

A mi monarchiánk érdekeit illeti, az ausztriai-magyar monarchia az események tószomszédságában mindig elegendő effectiv hatalommal és tekintélylyel bir, hogy déli határainál és a Balkán félszigeten a monarchia érdekeit sértő intézmények és alakulások létre jövetelét megakadályozza.

Erre nézve a garantiákat a három császár szövetsége szolgáltatja.

Monarchiánk föllépését illetőleg az ügyek jelen stadimat be kellett várni.

A dolgok menetébe előbb beleavatkozni, a jogtalanság és illetéktelenség bélyegét hordta volna magán.

Körültekintő külügyeránk e vádtól is tisztán kivánt maradni.

Azonban Andrássy gr. — mint azt a f. é. jan. 17-ki angol fölsőház előtt Beaconsfield lord is bevallá — jóeleve és méltóságteljesen kijelenté egy régibb hivatalos jegyzékében, hogy Ausztria-Magyarország politikája a föltételes semlegesség és hogy az ausztriai-magyar birodalom dolga lesz saját érdekei fölött őrködni!

És nyugodtak lehetünk, birodalmunk érdekei meg is lesznek óva.

Anglia érdekeit illetőleg ugyanezt állitani nincs bátorságunk.

Anglia a mohamedanismusnak csaknem minden gyarmatában, de különösen Kelet-Indiában sokat, igen sokat köszönhet!

Az angol terjeszkedésnek Európán kivül a konstantinápolyi kalifatus sok jó szolgálatot tett. —

Anglia, hacsak titokban egy kis pénzzel nem — de egyébként és oly nyomatékkal, mint azt érdekei különösen Ázsiában követelték vona na a halálos harczot vitt portát nem támogatta.

Várta a beefsteaks porhanyossá tételét — és belőle szintén lakmározhatni vélt.

De csalódott. Oroszországnak is vannak ázsiai érdekei; Oroszország is vágyik Indiára, melyben most John Bull terpeszkedik.

És Oroszország most a jelen kedvező alkalmat nem fogja elszalasztani, hogy vágyai czéljához egy jól és biztosan kimért lépéssel közelebb ne férközzék.

Nem hiszszük, hogy csalódunk, ha kimondjuk, hogy Oroszország győzelmei diját foleg Kis-Ázsiában leendő annectalás által fogja követelni.

Európai annectálás és fönhatóságra vonatkozó áhitozásainak a három császár szövetség szolgál gátul.

Németországról sem hiszszük, hogy beleegyeznék Európában történendő muszka terület-foglalásokba.

A három császárszövetség előre körvonalozta a szerencsés hadiselés által orosz részről netán elérhető vivmányokat, mert az ily eljárás ezen szövetség fogalmában fekszik, attól el nem különithető.

Csak Anglia fogja kárát vallani kalmár politikájának.

Nekünk ugy tetszik, hogy ezt Anglia ma már — de későn — belátja és fühöz-fához kapkod!

A január 17-én d. u. 2 órakor megnyilt angol parlamentben elmondott trónbeszéd a fiascot mindenféle frázisokban igyekszik fátyolozni. Igy a többi között hangsulyozza, hogy azon esetben, ha az ellenségeskedések daczára az angol tiltakozásnak tovább folytattatnának a váratlan események ellenében Anglia elővigyázati rendszabályokhoz lesz kénytelen nyulni és fölhivja a parliamentet a szükséges eszközök méltányló megszavazására!

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Üstökösök és hullócsillagok.

Irta: **Békesy Gyula.**

Felolvastatott deczember 14-én 1877.

Az astronomia és geologia nagy részt annak köszönik varázsukat, hogy más élet-alakokról keltenek eszméket, mint a melyekhez hozzá szoktunk. A geologia oly napokról beszél, mikor e földön idegen teremtmények laktak, minőket ma már nem találunk felszinén. Gondolatink ama korszak felé fordulnak, mikor e szörnyek gyarapodtak és szaporodtak; s lerajzoljuk magunknak azt a képet, melyben földünk alkorában előtünt. Idegen növényalakok képezik a látvány hátterét, melyben lelki szemünk megpihen. A levegő dagad a nedvességtől, hogy a buja növényvilágot táplálhassa; undok hüllők mászkálnak szörnyános birodalmukban és egymással vagy az erdők polgáraival tusakodnak; szörnyü, denevérhez hasonló teremtmények suhannak el a ködös félhon ályban, mely az ősvilág nappalát jelenté vala; az óceán mélységeiben rémes szörnyek üldözik zsákmányukat; és midőn a rég letünt idők különös alakjain legeltetjük lelki szemeinket, megfeledkezünk arról, hogy a föld jelenlegi képe nem kevésbé csodálatos, és hogy talán a visszaemlékezés a mi időnkre valamikor ép oly meglepő fog lenni, a milyennek mi most a geologiai korszakokat találjuk.

Az astronomia varázsa hasonló ehez. Nem vizsgálhatjuk ugyan a többi égitesteken tényleg élő lények természetét; nem adhatjuk külsejök és tulajdonságaik képét és csakis egyként szempontból alkothatunk magunknak némi eszmét életük feltételeiről. De mindenfelől látunk bizonyitványokat, hogy azon a világon kivül, melyben mi élünk, még más világok is vannak, szintoly helyesen tervezve és jól gondozva. Sőt látunk gömböket, melyek mellett a mi földünk parányi foltocskának tünik fel; követjük e gömböket, a mint kijelölt pályáikon magasztos méltósággal tovább vonulnak; megfigyeljük, a mint a nappal fölszinünk terjedelmes részére visszatér; és látjuk a holdak egész rendszerét, melyek éjjeli egünkön lámpákként csüggenek. Azt találjuk továbbá, hogy a megmérhetetlen tér mélységeiben ezer meg ezer nap vetekszik a mi napunkkal és lelki szemünk lerajzolja a más világokat, melyek a mienkhez hasonló állandó pályákon keringenek világító társaik körül. (Proctor, M. v. m. a mienk.)

De nemcsak ezeket látjuk. Az ég sötétjén kigyuladt egy pont, nem fénylik soká, lehull, eltünik. Azt mondja a közbeszéd: meghalt valaki, azért szaladt le egy csillag. Hányadik ember tudja, hogy nem csillag volt az a mi leszaladt? Fényes uszály kisér végig egünkön egy fénylő gömböt, — tegnap még nem volt sehol, ma tünt fel, ki tudja látjuk-e nehány nap mulva? „Háboru lesz“, vagy inség vagy döghalál! Meg sem gondoljuk, hogy mi köze volna annak a fényes üstökösnek a mi parányi földünkkel s ennek még parányibb lakosának az embernek nyomoruságával? Hányadik ember kérdi meg csak azt, mi az az üstökös, meg az a lefutott csillag? égitest vagy csupán légköri tünemény? hajt e az is a természet törvényére vagy csakugyan kivétel, rendkivüi követe talán az égieknek? Áldozzuk fel az estét, nézzünk kissé utána a dolognak. Ugyis alig van a csillagászatnak érdekesebb fejezete, mint az, mely az üstökösök és meteorokról szól. Ép azért választottam e tárgyat, hát ha igy sikerülne elpalástolni saját gyarlóságomat, — a tárgy érdekessége helyreütné az előadás fogyatkozásait.

Szinte kár, hogy a tudomány leszállitotta az üstököst azon magas méltóságból, melyet a régibb korban elfoglalt. — De jók is voltak azok a régi idők. Hányszor merengünk el a multon, ha a jelenben nem találunk, a jövőben nem remélünk vigasztalást. Majdnem egy sorsra jutottunk az üstökössel. Oda a poésis, jelen van a való, az ő számtalan nyomoruságával. Milyen szép idő volt még az (már nem ránk, hanem az illető üstökösre), mikor azt irhatta a 15 dik század egyik krónikása Calvisius az 1456-ban megjelent üstökösről s az ezzel oki egybefüggésben levő török háboruról: „His (cometa et bello) exterritus papa Calixtus tertius ad avertendam Dei iram aliquot dierum supplicationes indixit, constituitque in urbibus, ut in meridie campanae pulsarentur, ut omnes de precibus contra Turcarum tyrannidem fundendis admonerentur.“

Az ezektől, t. i. az üstököstől és háborutól megrémült III. Calixtus pápa, az Isten haragjának elforditása végett nehány napra közkönyörgést hirdetett, s megrendelte a városokban, hogy délben huzzák meg a harangokat, hogy mindenkinek eszébe jussanak a törökök zsarnoksága ellen intézendő könyörgések.

De biz ennek a szép időnek vége. Aligha lesz már, hogy ne csak a müveletlen tömeg lásson ragály, dögvész, inség stb, egyszóval Isten haragjának előjelét az üstökös megjelenésében, hanem még azok is, kik magukat szakembereknek tartják, azzal mentsék magukat, a miért az ő jóslatuk daczára sem következett be a keresztyén világnak a törökök által elgázoltatása, hogy bár az emlitett 1456-diki üstökös nem idézte is elő a keresztyének végpusztulását, de ő volt az oka, az ő megjelenése jelezte Hunyadi Jánosnak nemsokára bekövetkezett halálát. (Aug. 11.)

Pedig lehet benne valami. Okos emberek mondták, a kik értettek ahoz, hogy kell megtudni a csillagok állásából a jövendőt. 1607-ben ismét megjelent ugyancsak a fentebbi (Halley) féle üstökös és pedig oly körülmények közt, hogy első feltünésekor Jupiter bolygó oppositióban, máskor pedig conjunctióban volt, t. i. a földről nézve Jupiterre, egyenes vonalban, közibök esett a nap, — a Merkurra nézve pedig, a nap ugyancsak egyenes vonalban állott háta megett. S meg is jövendölte Krüger, hogy a Merkur ily állása politikai zavart és zivataros időt, a Jupiteré pedig szép időt jelent, — a miből következik, hogy háboru és béke, jó és rosz fog váltakozni egymással.

(Folyt. köv.)

Hisz káprázat! Nemrég Londonban a keleti háborura vonatkozó fölolvasás alkalmával, nyiltan kijelentette egy mély belátásu angol államférfiu, hogy Gladstome és pártja oroszabb az oroszoknál és igaza volt!

Anglia eljátszotta kis játékait — most hadd lakoljon érte! (+)

A „nagyerdő."

A várostól a „nagyerdő"-re vezető s közvetlenül nagy élőfákkal, közvetve pedig már szép kertekkel szegélyezett utnak felsőbb helyen is engedélyezett kikövezése immár nemcsak elrendelve, de foganatositva is annyira van, hogy kétségtelen, miszerint azon ut a f. évi pünköst előtt a forgalomnak egészen átadható lesz.

Nem tudjuk, mert nem vagyunk ez ügybe annyira beavatottak, hogy a kikövezés az erdő kapujáig vezettetik-e csak, vagy pedig a fördőházig?

Ha a kövezet csak a kapuig vezettetnék, ez igen elhibázott dolog volna, mert akkor a munkálatra rá illenék ez a kifejezés: „jobb a semminél", mivel a nagy költséggel létesitendő ut a czélnak meg nem felelvén, a hozzá kötött várakozásnak sem felelne meg.

És ez igen természetes. Mi volt czélja az ut kikövezésének? az, hogy a közlekedés kellemesebbé, könnyüvé, olcsóvá tétessék s ez által a nagyerdő, mint mulató hely megnépesittessék; s ez által a városnak egy oly mulatásra és üdülésre szolgálható nagyszerü helye, minő a „nagyerdő",a városnak, mint tulajdonosnak is adna már valahára nem a nevetségig csekély, de valódi jövedelmet.

Tekintve azonban azt, hogy a „nagyerdő" kapujától a fördőházig vagy a „lövölde" épületig még hosszu az ut és nagy a homok, sőt még nagyobb, mint a kövezés alá vett uton s igy a közlekedés ez által akadályozva van; vagy arra lesznek kárhoztatva a kirándulók, hogy csekély kocsibér fizetés mellett a kaputól gyalogoljanak, vagy arra, hogy az eddigi kocsibért fizessék; a mi előreláthatólag a kitüzött czélt meghiusitja.

Alig van tehát a czél elérésére más mód, mint a kövezetnek, ha ez csak a kapuig terveztetett, a fördőházig folytatása, mert mig ez nem történik, mindaddig — ugy szólván — kárba fog veszni a kiadás.

Nagyerdő! Leirnók ezt a helyet, ha nem tudnánk, hogy ezt nemcsak a város összes lakossága a gyermektől a legidősebb emberig jól ismeri, de ismerik az ország minden vidékén sokan, igen sokan.

Debreczen városnak oly nagy dicsőségére váló iskolái, intézetei a közeli s messze vidékekről az ifjuság ezreit fogadják időnként kebelükbe s a romlatlan ifjui kedély az összes ifjuságot erre a „nagyerdő"-re vezeti, azon helyre, mely ha egy némely város tulajdonát képezné, régen paradicsommá lett volna; az ifjuság ezrei kilépvén az intézetekből, szétoszlanak az ország minden részébe, de nem feledik el soha a napokat, melyeket ezen a „nagyerdőn" eltöltöttek.

Alig van város Magyarországon, mely ily közelfekvő s természetes s mi több, ily nagyszerü mulatóhelylyel birna, milyen a „nagyerdő." És alig van város, mely ily kevéssé használta volna fel e kedvező körülményt ugy a közönség, mint saját jól felfogott érdekében, a mint ez itt eddig történt.

No de hála istennek, valahára még is kezdetét vette a czél elérésére szolgálható s oly régen késett munkálat. Igen! kezdetét vette, mert hát mondjuk ki, a mit érezünk, a mit látunk, tudunk, hogy a város élén most oly férfiu áll, ki visszariadna hivatalától, ha kormányzása alatt hivatalos fejsze méretnék a sétányul vagy üdülésre szolgáló élőfákra, sőt a ki ellenkezőleg a jónak, szépnek, nemesnek s igy a természetesnek is kiváló barátja, — most tehát lehet remélni, hogy a nagyerdőre nézve is történhetik valami a czélnak megfelelőleg.

Azonban ha tekintetbe vesszük, hogy Debreczen város közönségének nemcsak mulató, de üdülési helyre is szüksége van s a nagyerdő mindkét czélra, ha berendeztetnék, teljesen és tökéletesen alkalmassá tehető, — nem hagyhatjuk felemlités nélkül, hogy a nagyerdőnek üdülő helylyé tételéről is immár gondoskodni kellene.

Nem uj ez eszme s egyátalában nem követeljük ezt magunknak; régen felmerült már ez, de testet nem nyerhetett mai napig; pedig kár, nagy kár! mert talán nem is oly nagy dolog ennek kivitele s talán a város költekezése nélkül is el volna érhető.

Hát nem vállalkoznék erre illő feltétel mellett társulat, — avagy nem vállalkoznának egyesek, a kik üdülésre idegen helyeken, kényelmüket feláldozva, bevételeiket csonkitva, évenkint százakat költenek el, vagy kénytelenek elkölteni?

Nem hisszük s épen ezért azon régi s általunk most kapcsolatosan a város költekezésével felelevenitett eszmének kivitelére ezennel felhivjuk közérdekből a hivatottak figyelmét.

Napi hirek.

— **Ugy helybeli mint vidéki igen tisztelt előfizetőinket tisztelettel kérjük előfizetéseiket minél elébb megujitani, mert felesleges példányokat nem fogunk nyomatni. A „Debreczeni Ellenőr" kiadóhivatala.**

— **A debreczeni szabadelvü párt** intéző bizottsága jan. 26-án d. u. a városház nagytanácstermében ülést tartván, egyhangulag elhatározta, hogy az itt emlitett bizottsági tag helyekre a szabadelvü párt tagjainak a következő polgártársakat ajánlá megválasztásul. 1. A Péterfiautczából. Harsányi Sándort, Vásáry Istvánt. 2. A piaczutczából. V. Szabó Miklóst, Fráter Imrét. 3. A varga utczából. Váczy Jánost, Szebeni Gábort és Szakszo Rezsőt. Mit is azon figyelmeztetéssel juttatunk pártunk t. tagjai tudomására, hogy a választási napon jogaik gyakorlására mulhatlanul megjelenni s a párt jelöltjeire szavazni sziveskedjenek, mert a lelkiismeretes megjelenés s az egyöntetü szavazás eredményezheti azt, hogy a városi bizottságba az előlegesen megállapitott, leghivatottabb és legalkalmasab polgártársak választassanak be, mig a meg nem jelenés, s a szavazatok szétforgácsolása folytán illetéktelen egyének találnának a város oly sok drága és féltett érdekei felett őrködő képviselőtestületbe bejutni.

— **A debreczeni** korcsolyázó-egylet az egyleti jégpályán, holnap d. u. 3 órakor Oláh Józsi zenekara közremüködés mellett reuniont rendez. — Kedvezőtlen idő esetén a reunion elmaradása az egyleti zászló bevétele által fog jeleztetni.

— **Köszönetnyilvánitás.** Bisotka Gábor ur 2 frtot volt szives adományozni, az iparos ifjuság egylete beteg alapjára, a miért fogadja az egylet nevében hálás köszönetemet. Stiber János, egyleti elnök.

— **Tegnap** temették el Szabady Pál gazdasági tanintézeti s. tanár nejét, — néhai Eltér Anna asszonyt. Haláláról a gyászjelentés következőleg szól: Szabady Pál királyi gazdasági tanintézeti s. tanár saját — ugy Elvira, Laura, Géza, Kálmán és Pál gyermekei nevében is mélyen megszomorodott szivvel tudatja szeretett neje, illetőleg gyengéden szerető anyjok SZABADY PÁLNÉ született Eltér Anna asszonynak f. évi január hó 16-kán, életének 37-dik évében, rövid szenvedés után vérömlés következtében történt kimultát. A boldogult földi maradványai f. évi január 18-kán, délutáni 3 órakor fognak a róm. kath. szertartás szerint Nagypéterfia utcza 931. sz. a. lakásától a szent-Annai sirkertben fognak örök nyugalomra letétetni. Mely végtisztesség tételre a boldogultnak rokonai, barátnői és ismerősei bánatos szivvel meghivatnak. Debreczen, 1878. Ian. 17-én.

— **Az Iparos** ifjak önképző-egyletének bálja február hó 2-án lesz a „Bika" szálloda nagytermében. Mint értesülünk, e mulatságban nemcsak az érdekelt iparos körök, hanem Debreczen város hivatali testületének főbb tagjai is részt fognak venni. Óhajtjuk, hogy a tánczvigalom kitünően sikerüljön!

— **Lapunk mai számához** van mellékelve az első magyar kertész-gazdászati ügynökség Freund Adolf D. nagykereskedésének árjegyzéke. Az árjegyzéket — mely gazdasági kerti mezei, erdei és virág magvak virághagymák és gumók, vetőburgonyák, spárgagyökér szőlővesszők, élő gyümölcs és erdei fák jegyzékét tartalmazza, ajánljuk különösen a gazdaközönség figyelmébe.

— **Az asztalos** ifjak egy részének bálja f. hó 26-án tartatik meg a Handlos János vendéglőjében. Belépti dij személyenként 1 frt. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak.

— **Köszönetnyilvánitás.** A jogász-segélyegylet részére dr. Hamburger Emil ur 5 forintot sziveskedvén utólagosan adni, kegyes adományáért fogadja — az egylet nevében — őszinte köszönetemet. Debreczen, 1878. jan. 19. — László Gyula egyleti és biz. pénztárnok.

— **Az athleticai club** nem halt meg! — Mint iletékes helyről értesülünk, a club-élet gyakorlati vezetői és a vivó mester, minden gyakorlati órán pontosan és rendesen megjelennek, a terem is rendben áll a club-tagok szives fogadtatására s az egylet hetenkint két órán — bár csendben — de folytonosan müködik.

— **Szerencsétlenség** történt kádas-utczán, hol is egy özvegy asszony hazulról eltávozván, az ajtót rá zárta kis leányára, ki mig anyja távol volt, valamikép a tüz közelébe jutván, ruhája tüzet kapott s a szerencsétlen gyermek a lángok martalékává lett.

A Debreczeni E. eredeti táviratai.

— **Budapest, decz. 20. Philippopol már az oroszok kezében van. — A porta megbizottjai ma érkeznek meg az orosz főhadi szállásra s a béke tárgyalások azonnal megkezdetnek. A törökök Podgar szerb erősséget Novi bazár közelében megtámadták a szerbeket onnan elüzték, a szerbek vesztesége 500 ember. Fuad pasa hadteste Philibe közelében Szulejmannal egyesült.**

— **Konstantinápoly, jan. 19. A Drinápolyban volt török csapatoK viszszavonultak azon Konstantinápolyt védő harczvonalra, melynek fő csomópontját Tochataladja képezi. Hirlik, hogy az oroszok ma este Drinápolyba befognának vonulni.**

Vasárnap 1878. jan. 20-án adatik
A sárgacsikó.

Szerkesztői üzenetek.

— **Mágusnak.** Helyben Gratulálunk a kitünő czikkért! Nagyon örülnénk, ha mielőbb szerencsénk lehetne a szerkesztőségben. Látogatását kérjük is. — **Oglau.** H.-Böszörmény. A mai mulatságról egy kis rövid közleményt szivesen vennénk. — **J. L.** P.-Ladány. Mi az oka, hogy oly rég volt szerencsénk? .... Hogy áll a világ Ladányban?

Felelős szerkesztő: **Szabó Antal.**

HIRDETESEK.

BLAU LIPÓT és FIAI,

BLAU LIPÓT és FIAI

ékszerárusok Budapestről (Dorottyautcza 6. sz. Wurm udvar.)

Fiók-üzlete Debreczenben

főpiacz, Nánássy-féle ház

ajánlják dúsan felszerelt

arany-, ezüst-, drágakő

és

ÓRA-RAKTÁRUKAT,

Brillant, gyémánt, karpereczek, melltük és **fülbevalók, gombokból s solitair és rózsa-gyémánt-gyürükből.**

Különösen ajánlják: **fülbevalók, lánczok s gyürükből** stb. álló legujabb s legszebb választékukat, továbbá ajánlják jól szabályozott **Cylinder** és **Anker genfi óráikat** hölgyek és urak számára. —

Minden tárgy törvényes próbával van ellátva.

Ajánlják izléses **ezüst áruikat,** mint: **csészéket, tálczákat, mosdókat, karos** és **egyes gyertyatartókat, czukortartókat** s **dobozokat, asztalékeket, kávézó** és **thea-készleteket, evő** s **csemegéző szereket** 1, 6, 12 s több személyre.

Egyszersmind ezen szakmába vágó minden czikkeket a legjobb áron megvesznek s becserélnek.

(71)

Arany, ezüst és ékszerárusok.

DEBRECZENBEN.

főpiacz, Nánássy ház alatt.

SZEPESSY ANTAL

városház alatti diszáru kereskedésében

ajánltatnak:

Finom **báli legyezők,** virágcsokor tartók, prágai glacee **keztyük** 3, 5, 7 gombbal.

Női **ékszerek,** Chemiset **gomb** garniturák, **karpereczek, fülbevalók, medaillonok, Chignonfésük.**

Illatszerek: hajolajok, rizspor és pipere **szappanok.**

Muffzsinórok, ruha **uszályfogók,** szarvasbőr **keztyük.**

Korcsolyák Halifax, patent és közönséges felcsatoló fajok.

Szoba **lámpák,** salon **csillárok** egész választékban **kerek** és lapos égővel.

Szoba **szőnyegek,** cocus lábtörlők, ágytakarók.

Fatartó kosarak, **kályha előtét, tüzelő** garniturák, **kályha ellenzők,** coaks tartók.

Lefaucheux és Lancaster fegyvertöltények, vadászszerelvények, angol **nyergek** és lovagszerszámok.

Raktára:
az **Adler-féle tajtpipák,** szivarszipkák és **borostyán** áruknak.

Raktára:
Hermann bécsi gyár **chinaezüst** összes **háztartási** és **kiházasitási** készitményeknek.

Raktára:
a zsobóki **Márványgyár** készitményeinek.

Hirdetés.

A borfogyasztó közönség becses figyelmét bátorkodom felhivni saját terményü valódi

Tokaji asszu és szomorodni

boraimra, melyeket hordó és boutellia számra **jutányos áron** a legpontosabb kiszolgáltatás mellett árusitok.

Weisz Márton
Tokajban.

(21) 3—6

RIEGER MÓR

Budapest

Servitatér 7-dik szám alatt

ajánlja dusan felszerelt

müvirág

gyári raktárát.

A farsangi idényre mindennemü virágból készült **ruhadiszekkel** szolgál, a lehető legjutányosabb árak mellett. — Megrendeléseknél, melyek a leggyorsabban foganatosittatnak, csak a virágnem és szin megemlitése szükséges.

(29) 1—2

56. számu

ÁRJEGYZÉKE

a nagyváradi

„LÁSZLÓ"

gőzhengermalom

készitményeinek.

Bizományi raktáron:

CSANAK JÓZSEF-nél

Debreczenben.

100 kilogramm, kötelezettség nélkül, **ingyen zsákkal,** készpénzfizetés mellett.

Egész zsák vételnél 7 százalék engedmény. Zsákok sulytartalma **85 kiló** teljsuly tiszta sulynak véve.

A.	Búza dara nagyszemü .	26.—
B.	„ „ aprószemü .	26.—
C.	„ „ közép . . .	24.40
0.	Királyliszt	25.40
1.	Lángliszt	28.80
2.	Montliszt	24.20
3.	Zsemlyeliszt 1-ső rendü	23.20
4.	„ 2-od „	22.20
5.	Feh. kenyérl. 1-ső rendü	21.—
6.	„ „ 2-od „	19.60
7.	Köz. kenyérl. 1-ső rendü	17.—
8.	„ „ 2-od „	14.60
8½.	Barna kenyérliszt „	12.20

Debreczen, 1877. nov. 24.

Uj sóraktár.

A magy. kir. északkeleti vasut Debreczenben

SÓÜZLETI ÜGYNÖKSÉGET

nyitott, hol a kitünő máramarosi só igen jutányos árak mellett bocsáttatik — nagy mennyiségben — a közönség rendelkezése alá.

A raktár helyisége a nagyuj-utcza elején, a Kollner Illésné urhölgy háza alatt van.

(28) 2—3

SZÉPSÉG!

AZ ARCZSZIN FIATAL ÜDESÉGE!

Fölülmulhatlan börszépitő szernek lett a **hölgyvilág** által **általánosan** elismerve, a hivatalosan megvizsgált, kitünő, ártalmatlan valódi

RAVISSANTE

Dr. LEJOSSE-tól Párisban.

Ezen világhirü bőrtisztitó szer valamennyi szépitőszer között **leghitelesebb** és **leghatásosabbnak** bizonyult **szeplők, napégés, rezesség, sárga foltok,** valamint **minden bőrtisztátalanság biztos eltávolitására** A RAVISSANTE az arczszinnek, **feltünően szép,** halványrózsaszinü, bársonyszerü **fiatal üdeséget** ad, — a **bőrt** és **kezeket vakitó fehérségüvé** és **gyöngéddé** teszi, hüsitő és felüditőleg hat, s **gyöngéd** bőrt szerez a **legkésőbbi öregségig.**

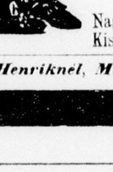

BUDAPESTEN *kapható* **valódi minőségben**

Török József gyógysz. urnál, király-u. 7. sz.

Debreczenben: Göltl Nándor,

Miskolczon: Dr. Csáthy Szabó István urak gyógytáraiban.

Nagy eredeti üvegtok ára 2 frt 50 kr.
Kis „ „ „ 1 frt 50 kr.

Központi szétküldési raktár: *Schwarcz Henriknél, Mária Valeria-utcza 9-ik szám.*

Farsangi jelentés!

ROCHLITZ és BEKE

Főpiacz és Bazár-épület szegletén XI. s XII. sz.

(**Kubinyi Kálmán-féle bolthélyiség**)

DEBRECZENBEN.

Férfi nyakkendők gyári áron.

Franczia báli virágok nagy választékban

Női nyakkendők gyári áron.

Báli legyezők (Fecherek) nagy választékban 1.50 krtól 6 frtig

A közelgő farsangi idényre ajánljuk a t. helybeli és vidéki hölgy közönségnek, itt helyben egyedül nálunk **gyári áron** kapható, legujabb ezüsttel átszőtt és nyomatott franczia

TARLATANOKAT

egy vég 9 méter fehér 7 frt, szines 7.40 kr, szivárványozott 8 frt, nyomtatott valódi párisi 160 ctm széles, méterje 2 ft 30 kr.

Sima tarlatanok

egy vég 1 forint 40 krtól feljebb, fehér és szines.

BÁLI RUHÁK

elkészitését elvállaljuk 24 frttól feljebb.

Midőn a n. é. közönség tudomására hozzuk, hogy tőszomszédunkban lévő helyiséget (**Kubinyi Kálmán-féle üzlet főpiacz és Bazár-épület szegletén**) minden benne található czikkekkel megvettük, azokat, mivel norinbergi és diszárukat tartani nem szándékozunk ¼, ⅕, sőt ⅙ rész árban vagy a becsáron alól 50—60 %-al elárusitjuk.

Megemlitjük még, hogy jövő hó elején **női pipere, férfi fehérnemü és rövid áru** raktárunkkal az emlitett szomszéd helyiségbe átköltözünk, miért is összes czikkeinket addig is régi helyiségünkben (Bazár-épület XI. sz. a.) **gyári árban azaz tetemesen leszállitva** a nagyérdemü közönség rendelkezésére bocsátjuk.

Az uj helyiségben is reméljük, hogy t. vevőink igényeiket **ugy az árakkal, mint jó izléssel választott czikkünkkel** kielégiteni fogjuk, sőt nagy gyári házakkali összeköttetésünk alapján azon helyzetben vagyunk, **hogy helyben minden hasonnemü üzletekkel** ugy az árakra, mint a dusválasztékra nézve a versenyt előnyünkre kiállani fogjuk.

Fentebb emlitett sorainkat a nagyérdemü helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe ajánljuk és kérjük, hogy állitásunk valódiságáról meggyőződjenek, minket próba látogatásukkal szerencséltetni méltóztassanak.

A nagyérdemü közönség becses pártfogásáért esedezve, maradunk teljes tisztelettel

Rochlitz és Beke.

Női kalapok, fejdiszek és reggeli fejkötők párisi és berlini eredeti minták után készitve

Báli belépők legujabb divat után készitve és bármely formába megrendelhető

Valódi franczia vállfüzők

Szalagok minden szinben

Férfi ingek

Fehér és szines Selyem és szőr rojtok

Fehér és fekete báli női czipőkben nagy raktár.

Laptulajdonos **Molnár György.**

Kiadja és nyomatja **Kutasi I.** Debreczenben. 1878.